

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ВИКЛАДАЧА ЯК ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ДИСЦИПЛІН

Дейниченко Г.В., д-р техн. наук, проф.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

На сьогодні в Україні загально визнаною є проблема нестачі інженерних кадрів. Акцент протягом тривалого часу на підготовку фахівців економічного і юридичного профілю призвів до суттєвого дефіциту технічних працівників всіх рівнів – від робітників професій до керівного інженерного складу. До того ж, з кожним роком певним чином зростає незадоволення представників вітчизняного бізнесу якістю підготовки фахівців у закладах освіти, в тому числі й технічного напрямку. Повною мірою це проявляється й у харчовій та готельній індустрії. Центральною постаттю закладу вищої освіти в формуванні сучасного світогляду студента, як майбутнього фахівця, та наданні йому професійних компетентностей є викладач. Саме від його професіоналізму та людських якостей залежить зацікавленість студентської аудиторії не тільки в своїй майбутній професії, а й у знаходженні свого реального місця як особистості в сучасному суспільстві.

Формування професійного рівня викладача – це складний тривалий процес, в якому, як на мене, можна виділити декілька напрямів.

Перш за все це – базова інженерна освіта. Отримання всебічної інженерної підготовки, вивчення всього комплексу інженерно-технічних дисциплін, притаманних певній галузі, опанування навичок застосування отриманих знань для вирішення конкретних задач галузі – це той фундамент, без якого неможливе викладання інженерних дисциплін в будь-якому закладі вищої освіти.

Наступним напрямком є практична підготовка викладача. У числі об'єктивних причин того, що заклади вищої освіти готують випускників «вчорашнього дня», позивається постійне відставання навчального процесу від реалій виробництва. Якщо викладач не має практичного досвіду участі у виробничих процесах та володіє лише теоретичною інформацією, йому важко адаптувати її до вирішення конкретних прикладних проблем галузі. Таким чином, постійне відставання освіти від сучасного виробництва, призводить до підготовки фахівця, не здатного швидко застосовувати на практиці професійні компетенції в умовах стрімкого розвитку сучасних технологій.

Удосконалення практичної підготовки викладачів можна проводити шляхом тимчасової роботи на відповідних виробничих місцях в підприємствах галузі, за допомогою стажування на інженерних посадах сучасних підприємств без відриву від основного місця роботи. Сприятим підвищенню практичної підготовки може також більш широке введення в навчальний процес практичних занять, їх проведення у виробничих умовах підприємств галузі із залученням фахівців-практиків, що також дозволить при цьому більш повно враховувати потреби реального виробництва. Застосування інтерактивних методів навчання-наступна складова формування професійного рівня викладача. На сьогодні загальноновизнаним є той факт, що у вищій школі необхідно проводити кардинальні структурні та змістовні зміни в методиці викладання. На жаль, в багатьох закладах вищої освіти сьогодні спостерігається домінунвання традиційного розповідного викладання, коли викладач просто читає лекцію, а студент записує її зміст собі в конспект. Від такого застарілого методу викладання необхідно терміново переходити до системного застосування активних методів навчання. Сучасний викладач повинен ставити і вирішувати актуальні проблеми інноваційного викладання. Це можуть бути навчальні та ділові ігри, тренінги в активному режимі, розбір виробничих ситуацій, case-study, контекстне та проблемне навчання тощо.

Особлива роль в розвитку інтерактивних методів навчання належить застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій. ІТ-методи викладання являють собою застосування сучасної комп'ютерної техніки для доступу до інтернет-ресурсів, використання сучасних освітньо-навчальних програм для розширення інформаційного поля, підвищення швидкості доступу, передачі та обробки інформації, забезпечення зручності її перетворення та структурування для трансформування в нове знання. І сучасний викладач повинен володіти навичками застосування ІТ-методів викладання в повсякденному навчальному процесі.

Науково-дослідна робота є ще одним напрямом формування професійного рівня сучасного викладача. Доцент або професор випускової інженерної кафедри, яка має забезпечити креативу дослідницьку підготовку випускникам ЗВО, просто не може не підвищувати свій рівень шляхом участі в наукових дослідженнях здатний виховати у студента відповідне інтелектуально-творче мислення, допомогти оволодіти сучасними знаннями в постійному пошуку інновацій, розвинути у нього дослідницьку компетенцію і, як наслідок, підготувати компетентного фахівця XXI століття.

Проте для становлення професіоналізму та формування професійного рівня викладача недостатньо тільки набуття базової інженерної освіти, колишнього досвіду виробничої діяльності, застосування інтерактивних методів навчання та постійної науково-дослідної роботи. Потрібні роки роботи на інженерній кафедрі, що обумовлюють необхідність саморозвитку в умовах постійної взаємодії з представниками власного професійного співтовариства, набуття психолого-педагогічних знань та навичок. Тільки все це в сучасності дозволить остаточно сформувати особистість сучасного викладача вищої школи з високим професійним рівнем.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Дейниченко Г.В., д-р техн. наук, проф.

Золотухіна І.В., канд. техн. наук, доц.

Мазняк З.О., канд. техн. наук, доц.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Інтегрування України в європейський освітній простір вимагає від закладів вищої освіти удосконалення системи навчання інженерних кадрів шляхом реалізації принципово нових моделей підготовки фахівців. На сьогодні роботодавцям потрібні конкурентоспроможні працівники нового типу, що володіють одночасно теоретичними знаннями та практичними навичками інженера, економіста і менеджера. Неаби яку роль в цьому відіграють навички володіння сучасними інженерами компетенціями з інтелектуальної власності.

Підвищення якості підготовки інженерних кадрів у ЗВО України повинне орієнтуватися на підготовку фахівців, здатних працювати самостійно, володіти методами пошуку нових технічних рішень та принципами захисту своїх розробок від недобросовісної конкуренції. Стратегія підприємств у сфері інтелектуальної власності повинна базуватися на наступних принципах: активізація винахідницької або іншої творчої діяльності на підприємстві; комерціалізація послуг в галузі інтелектуальної власності; формування нематеріальних активів підприємства за рахунок внесення об'єктів інтелектуальної власності до статутного капіталу як стратегічного ресурсу підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Фахівці інженерних спеціальностей, які мають за узагальнений об'єкт діяльності обладнання та технології виробничих процесів для одержання товарної продукції, повинні бути обізнаними в питаннях захисту результатів власної розумової праці в умовах сучасного ринку.